ABETAREA
ŞQIPE

PUNOARĔ PREJ

JOVANI RISTO LAZIT TEROVA

THENJE I.

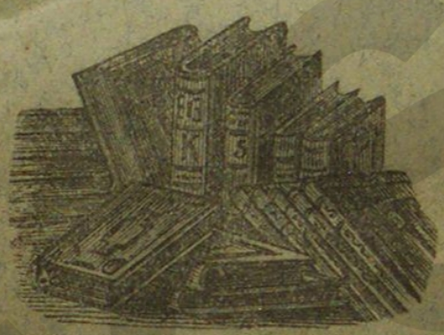

DAROVITURĔ PREJ

ZOTIT P. M. CUCU

ROMÊN.

ŞOQĔRISĔ „DRITA“

bĕrĕ mĕ 4 tĕ kalendorit 1887 nĕ Bukureşt

BUCURESCI

TIPO-LITOGRAFIA DOR. P. CUCU

1887.

ABETAREA
SQIPE

PUNOARĔ PREJ

JOVANI RISTO LAZIT TEROVA

THENJE I.

COLEGIUM S. FRANCISCI XAV.
IHS
SCODRAE

DAROVITURĔ PREJ

ZOTIT P. M. CUCU

ROMÊN.

ȘOQĔRISĂ „DRITA“
e bĕrĕ mĕ 4 tĕ kalendorit 1887 nĕ Bukurest

BUCURESCI
PO-LITOGRAFIA DOR. P. CUCU
1887.

BKST

DAROVITETORI Z. P. M. CUCU

Un'e-varfĕra şqipĕrí
N'erĕsírĕ gher taní
C'do nerí sod mĕ ndí
Tĕrĕ jetĕn do t'ja di.

DARUITORUL D-nul P. M. CUCU

Albania în întuneric
Cere ajutoare
De la mare de la micŭ
In vecĭ va fi recunoscĕtoare.

Vjerşĕ prej Zotit ***

BKSF

ABETAREA

SQIPE

MËSIM 1.

Zëşéña të-vogëla

a b c ç d e ë ê f g h i j k l m

n ñ o p q r s ş t u u̇ û v z.

MËSIM 2.

Zëşéña të-mëdhá

A B C Ç D E Ë Ê F G H I J K

L M N Ñ O P Q R S Ş T U U̇

Û V Z.

BKSH

MĔSIM 3.

Zĕgéña mirĕgeñĕse tĕ-vógĕla

a b c ç d e e ĕ ê f g h i j k

l m n ñ o p q r s ş t u ŭ

û v z.

MĔSIM 4.

Zĕgéña mirĕgeñĕse tĕ-mădha.

A B C Ç D E

Ĕ Ê F G H I

J K L M N

Ñ O P Q R S Ş

T U Ŭ Û V Z.

MĚSIM 5.

Zĕşéña tĕ-zêşime dhé tĕ-pĕrzêşime

tĕ-zêşime

a e ĕ ê i o u ŭ û

a e ĕ ê i o u ŭ û

tĕ-pĕrzêşime

b c ç d f g h j k l m n ñ p

b c ç d f g h j k l m n ñ p

q r s ş t v z

q r s ş t v z

MĚSIM 6.

Zĕséña dŭbáşkĕse

dh gh gç ll rr th zh zz

dh gh gç ll rr th zh zz

MĚSIM 7.

Líndj'e zêrevetĕ

Buzĕtóre b f m p v

Dhĕmbĕtóre c ç d t dh gç ll th zz

Grŭkĕtóre g k h
Qellĕtóre j l n ñ q r rr gh
Fişĕllóre s ş z zh

MĔSIM 8.

Zĕr'i zĕşéñavetĕ

Tĕ-çkrifĕta p t c f k q s th
Tĕ-ngúrĕta b d zz v g gh z dh
Tĕ-tráşa a g k ll rr
Tĕ-holla e gh q l r

Tĕ-pĕrkundreqta

b c d f g k l n r s t u zz z
p ç dh v gh q ll ñ rr ş th ŭ gç zh

Tĕ-pakundreqta.

a e ĕ h i j m o

MĔSIM 9.

Nĕrrókĕse me tĕ-zêşmet para tĕ-pĕrzêşmevetĕ

a	e	ĕ	i	o	u	ŭ
ab	eb	ĕb	ib	ob	ub	ŭb
ac	ec	ĕc	ic	oc	uc	ŭc
aç	eç	ĕç	iç	oç	uç	ŭç

ad	ed	ĕd	id	od	ud	ŭd
adh	edh	ĕdh	idh	odh	udh	ŭdh
af	ef	ĕf	if	of	uf	ŭf
ag	eg	ĕg	ig	og	ug	ŭg
agh	egh	ĕgh	igh	ogh	ugh	ŭgh
agç	egç	ĕgç	igç	ogç	ugç	ŭgç
ah	eh	ĕh	ih	oh	uh	ŭh
aj	ej	ĕj	ij	oj	uj	ŭj
ak	ek	ĕk	ik	ok	uk	ŭk
al	el	ĕl	il	ol	ul	ŭl
all	ell	ĕll	ill	oll	ull	ŭll
am	em	ĕm	im	om	um	ŭm
an	en	ĕn	in	on	un	ŭn
añ	eñ	ĕñ	iñ	oñ	uñ	ŭñ
ap	ep	ĕp	ip	op	up	ŭp
aq	eq	ĕq	iq	oq	uq	ŭq
ar	er	ĕr.	ir	or	ur	ŭr
arr	err	ĕrr	irr	orr	urr	ŭrr
as	es	ĕs	is	os	us	ŭs
aş	eş	ĕş	iş	oş	uş	ŭs
at	et	ĕt	it	ot	ut	ŭt
ath	eth	ĕth	ith	oth	uth	ŭth

av	ev	ĕv	iv	ov	uv	ŭv
az	ez	ĕz	iz	oz	uz	ŭz
azh	ezh	ĕzh	izh	ozh	uzh	ŭzh
azz	ezz	ĕzz	izz	ozz	uzz	ŭzz

MËSIM 10.

Nërrókëse me të-përzêşmet para te-zëşmevetë

a	e	ë	i	o	u	ŭ
ba	be	bë	bi	bo	bu	bŭ
ca	ce	cë	ci	co	cu	cŭ
ça	çe	çë	çi	ço	çu	çŭ
da	de	dë	di	do	du	dŭ
dha	dhe	dhë	dhi	dho	dhu	dhŭ
fa	fe	fë	fi	fo	fu	fŭ
ga	ge	gë	gi	go	gu	gŭ
gha	ghe	ghë	ghi	gho	ghu	ghŭ
gça	gçe	gçë	gçi	gço	gçu	gçŭ
ha	he	hë	hi	ho	hu	hŭ
ja	je	jë	ji	jo	ju	jŭ
ka	ke	kë	ki	ko	ku	kŭ
la	le	lë	li	lo	lu	lŭ
lla	lle	llë	lli	llo	llu	llŭ

ma	me	mĕ	mi	mo	mu	mŭ
na	ne	nĕ	ni	no	nu	nŭ
ña	ñe	ñĕ	ñi	ño	ñu	ñŭ
pa	pe	pĕ	pi	po	pu	pŭ
qa	qe	qĕ	qi	qo	qu	qŭ
ra	re	rĕ	ri	ro	ru	rŭ
rra	rre	rrĕ	rri	rro	rru	rrŭ
sa	se	sĕ	si	so	su	sŭ
ṣa	ṣe	ṣĕ	ṣi	ṣo	ṣu	ṣŭ
ta	te	tĕ	ti	to	tu	tŭ
tha	the	thĕ	thi	tho	thu	thŭ
va	ve	vĕ	vi	vo	vu	vŭ
za	ze	zĕ	zi	zo	zu	zŭ
zha	zhe	zhĕ	zhi	zho	zhu	zhŭ
zza	zze	zzĕ	zzi	zzo	zzu	zzŭ

MËSIM 11.

Fjalë ñë-rrókëse

ñë ghë po ri sa që ṣo ze ne mu
ti se ṣe la ghu ca ve do sû ra di
mi ño zu ro ha ku tha qe kû më
çë ço ar as im ik ûll at uj uñ idh

oj eş ût eq er ap op an bar pas
pĕr çun mat ñoñ şŭt çap şit lis ruş
pat mur pĕr lum lap ghak det
dĕm fik miq var mez mir cap leq
fŭt mbuş pres vdig zjar dreq brez
plak krip şkoñ stap pşoñ mjel mpiñ
bredh şkel sjell mbin brûll plot
plas krap ştŭp ment vend vark qelq
peşk fişk bişt lart rumb dhĕmb lark
bark frĕnk cfurk plumb brisk mjaft
praps pleşt prift mbars ngordh zbret
cfrûn zbras ştrat ştrof ştrûdh ndroñ
ştrik zbrit ndreq.

MËSIM 12.

Şeñë-lídhjea (-)

Dorë-ghatë sû-zi krŭe-qŭtét i-mirë
e-ligë të-têrë ñe-rë-zi-a

Şeñë-şúaneza (')

Punë e-mirë = pun'e-mirë. Fuşë e-
gherë = fuş'e-gherë. Vijë e-mullirit =
vij'e-mullirit. Qime e-verdhë = qim'e-

verdhë. Lule e-malit = lul'e-malit. Guri i-bardhë = gur'i-bardhë. Sûri i-ñeriut = sûr'i-ñeriut. Udha e-madhe = udh'e-madhe. Maja e lisit = Maj'e lisit. Çë do = ç'do. Çë është = ç'është. Së munt = s'munt. Së vete = s'vete.

MËSIM 13.

Fjalë şumë rokëse

a — a ri — a lë — an fro — ar kë —
a — a ri — a lë — an fro — ar kë —
an drcj — a rë — ariu është katër-
an drej — a rë — ariu është katër-
kêmbës i-egërë — andrej është ñë
kêmbës i-egërë — andrej është ñë
nga şoqt'e mi
nga şoqt'e mi
e — e rë — e mër — eş — e në —
e — e rë — e mër — eş — e në —
e pe — e the — en ghëll — frûn ñë
e pe — e the — en phëll — frûn në
erë fort e-ftotë — eëri im është
erë fort e-ftotë — eëri im është

jovan — enghĕlli ri mbĕ qellt
jovan — enghĕlli ri mbĕ qellt
b — bu rĕ — bal tĕ — be sĕ — ba ri
b — bu rĕ — bal tĕ — be sĕ — ba ri
— bĕr je — boş ti — burri ĕştĕ m'i-
— bĕr je — boş ti — burri ĕştĕ m'i-
madh se gruaja — me baltĕt bêjmĕ
madh se gruaja — me baltĕt bêjmĕ
kthize, qaramidhe — bari êştĕ ŭş-
kthize, qaramidhe — bari êştĕ ŭş-
qim'i bagĕtivetĕ
qim'i bagĕtivetĕ
c — cu cĕ — co pĕ — ca pi — ca zĕ
c — cu cĕ — co pĕ — ca pi — ca zĕ
— ci li — ci pĕ — cuc'e-vogĕlĕ mĕ-
— ci li — ci pĕ — cuc'e-vogĕlĕ mĕ-
son fort mirĕ
son fort mirĕ
d — do ra — dru ri — dru dhe —
d — do ra — dru ri — dru dhe —
duk je — duş ku — da şi — me do-
duk je — duş ku — da şi — me do-

rĕt şerbojemi nĕ ç'do punĕ—duşku
rĕt şerbojemi nĕ ç'do punĕ — duşku
êştĕ m'i-fortĕ se bredhi
êştĕ m'i-fortĕ se bredhi
f — fa rĕ — fa qe — fla gĕ — flŭ tŭr
f — fa rĕ — fa qe — fla gĕ — flŭ tŭr
— flo ke — fla mĕ — flŭtŭra flŭtŭron
— flo ke — fla mĕ — flŭtŭra flŭtŭron
tĕrĕ verĕnĕ — flokea êştĕ mveşje
tĕrĕ verĕnĕ — flokea êştĕ mveşje
şqipĕtari
şqipĕtari
k — ko kĕ — ka lĕ — kra pi — kêm bĕ
k — ko kĕ — ka lĕ — kra pi — kèm bĕ
— kĕn dez — koka ĕşt' e-mbuloarĕ
— kên dez — koka ĕşt' e-mbuloarĕ
me leş — ka li im ka revan tĕ-mirĕ
me leş — ka li im ka revan tĕ-mirĕ
kĕndezi kĕndon
kĕndezi kĕndon
g — go jĕ — gu ri — ge gĕ — gha ku
g — go jĕ — gu ri — ge gĕ — gha ku

gçe pi — me gojĕt fjalojmĕ dhe
gçe pi — me gojĕt fjalojmĕ dhe
hamĕ — guri ĕştĕ m'i-fortĕ se druri
hamĕ — guri ĕştĕ m'i-fortĕ se druri
d — de le — di mĕr — dhe ri — do rĕ
d — de le — di mĕr — dhe ri — do rĕ
— dhĕm bĕ — diměri ĕştĕ m'i-ftotĕ
— dhĕm bĕ — diměri ĕştĕ m'i-ftotĕ
se vera — dhĕmbĕtĕ na ndijnĕ mĕ
se vera — dhĕmbĕtĕ na ndijnĕ mĕ
tĕ ngrênĕ
tĕ ngrênĕ
q — qe re — qe lli — qe ni —
q — qe re — qe lli — qe ni —
qer thull — qeren'e eqinĕ qetĕ — qeni
qer thull — qeren'e eqinĕ qetĕ — qeni
ruanĕ ghĕn'e tĕ zott
ruanĕ ghĕn'e tĕ zott
ç — çi pe — çu ni — çe lĕs — ça pi
ç — çi pe — çu ni — çe lĕs — ça pi
ço nĕs — çip emĕrojetĕ ñĕ majĕ
ço nĕs — çip emĕrojetĕ ñĕ majĕ

ghĕe çelĕsi na şĕrbon mĕ tĕ-celu-
ghĕe — çelĕsi na şĕrbon mĕ tĕ-celu-
rit'a mĕ tĕ-mbûllurit tĕ ç'do ghĕje
rit'a mĕ tĕ-mbûllurit tĕ ç'do ghĕje
h — hê nĕ — hi ri — ham je —
h — hê nĕ — hi ri — ham je —
hŭmb je — hĕna na ndrit natĕnĕ
humb je — hĕna na ndrit natĕnĕ
— hiri na duhetĕ pĕr tĕ bĕrĕ sapun
— hiri na duhetĕ pĕr tĕ bĕrĕ sapun
l — lu le — lo pĕ — lje pu ri — laş tĕ
l — lu le — lo pĕ — lje pu ri — laş tĕ
— li mĕ — luletĕ nĕ verĕ bukurojnĕ
— li mĕ — luletĕ nĕ verĕ bukurojnĕ
dhenĕ — lopa na ep qumĕşt
dhenĕ — lopa na ep qumĕşt
m — ma li — mo lla — maj mun —
m — ma li — mo lla — maj mun —
mbre ti — ma ghe — majmuni nghet
mbre ti — ma ghe — majmuni nghet
me ñerinĕ — mbreti urdhĕron tĕ-tĕrĕ
me nerinĕ — mbreti urdhĕron tĕ-tĕrĕ

kombin'e tii—në maghetë gatuhenë
kombin'e tii—në maghetë gatuhenë
bukëtë
bukëtë
n—na të—nu ni—ne sër—na pë
n—na të—nu nî—ne sër—na pë
—nuni ardhi sonte natënë—me
—uuni ardhi sonte natënë—me
napët kullojet qumështi
napët kullojet qumështi
ñ—ñe ri—ñer kë—ñë ri—ño va
n—ne ri—ner kë—në ri—no va
—këjo është ñerka eme—ñëri pe
—këjo është nerka eme—ëri pe
këta më ñovi
këta më novi
p—pu lë—pa lë—pe së—pan di
p—pu lë—pa lë—pë së—pan di
—pandi blevi pesë pula—peti pu-
—pandi blevi pesë pula—peti pu-
novi tërë ditënë
novi tërë ditënë

r — ri pi — ru gë — ra pi — re të —
r — rï pi — ru gë — ra pi — rë të —
rapi vjen rugăsë — retë u-ndanë
rapi vjen rugăsë — retë u-ndanë
ripa ripa
ripa ripa
s — sû ri — şiu — si për — şu më —
s — sû ri — şiu — si për — şu më —
sûri şëkon — şiu lak dhenë — şumë
sûri şëkon — şiu lak dhenë — şumë
veta
veta
t — tû mi — the si — thel pi — tu ə.ɪ
t — tû mi — the si — thel pi — tu rë
tûmi ëşt'i-zez — kam ñë thes me tura
tûmi ëşt'i-zez — kam në thes me tura
u — u në — u rë — û ve — û lli —
u — u në — u rë — û ve — û lli —
unë dua të-mirënë — ûlli driton na-
unë dua të-mirënë — ûlli driton na-
tënë
tënë

v — ve rĕ — va ri — va ni — va llc
v — ve rĕ — va ri — va ni — va lle
— nĕ verĕt ĕştĕ ngrotĕ — vani lot
— nĕ verĕt ĕştĕ ngrotĕ — vani lot
valle
valle

z — zo ti — ze mĕr — ze zo — zha bĕ
z — zo ti — ze mĕr — ze zo — zha bĕ
— zoti ĕştĕ perĕndia — zeměra ime
— zoti ĕştĕ perĕndia — zeměra ime
qan pĕr tû
qan pĕr tû

MĔSIM 14.

Tĕ-çelurit tĕ zĕrevetĕ

Zghatje	(’)	á é í ó ú
Ndrúşje	(˘)	ĕ ŭ
Ndrûsj’e-ghatĕ	(^)	ê û

Mĕsím, vĕrtét, aróñ, lĕvdó, cúni, rĕmím, ştĕpi, mĕsoñĕtór, punĕtór, e-êmbĕl, dhêndĕr, vêrĕ, êştĕ, rêndĕ, lêmş, zéměrĕ, bêrje, fŭtûrĕ, lûró, ûll, pasqûrĕ, atû, tûm, tŭmón, ûrĕ, qûpi, mbûlle.

MËSIM 15.

Zëşeña të-mëdha

a A *Neriu po pati dëşirë,*
E ghen punëzën'e-mirë. *a A*

Aríu ëşt-i-égërë. Aií ron në për pûllet të-medhéñ e të-déndurë. Ári êşt'i-vûeiturë. Prei atí bêneně më të-şúma të-vûejtura pláçka. Alë qúetë ç'do farë-ghêje që ghéndetë şum'e-pákëté. Ati im êştë ñë plak prej atá më të daşuritë. Aii do átin dhe êmën e vet.

b B *Zeměra q'ëşt'e-qeruar,*
Kur-do-her' êşt'e-gëzoar. *b B*

Báltë quhetë dhéu i-trazóarë me ujë. Prei balte bêjmë: tulla, stómna, póçe, múret'të-ştëpisë e.ş.t. Bualli êştë m'i-madh se káu. Búka bêjetë prej grúri. Bímë quajmë c'do farë-ghëje që del prej dhéut po si tërë mblerësirat që dukeně mbi dhet.

c C *E-liga të zvertit,*
Të mërzit e të manit. *c C*

Cápi êştë bagëti e-úrtë. Míştă të capit neve e-hamë dhe lëkurën' e leştë të ti e márëm për c'do puněra. Cipë qúetë ñë ghë që mbulón ghëkafşë. Cípa êştë şúm'e-hollë. Cúca mëson şumë şpéitë të-cílëně s'mundon t'e-ariñë tiétërë cúcë.

ç Ç *Udhëz'e-zotit êşt'urtèsia,*
Vetëm të-mirën'do perëndia. ç Ç

Çápi êştë ñë të-hapure pe ştatë-dhet e pesë qind-matëse të şkélmëvet (kêmbëve). Çelës emërójmë ñê végëlë me të-ciëlënë nevet múndimë të çelimë dhe të mbúllimë ç'do që të na mundetë. Çún'i ne mori ñë lavdí şúmë të-madhe në mësimt.

d D *Kuş s'do t'ëmën'e tanë,*
S'ghen te-mír'as më no-ñ'anë. d D

Dóra na ndi për c'do farë-ghêje që kémi pêr të bërë. Në ñerí që s'ka dorë emërojetë dorac. Dhéu êştë po si ñë lëmş dhe vërtitetë pêrqárk djéllit dhe hênëzës. Dheu êştë şúmë më práně hênëzës se djellit.

e E *Përtoñësi ëşt'i-mjerë,*
Punëtori e ghen nderë. e E

Émër emërójmë ñë fjalë me të-ciëlënë múndimë që të rëfejmë c'do fárë-ghêje. Elena êştë ñë emërë me të cílinë emërójmë ñë grúa. Ethe êştë ñë sëmundë fort e-ligë.

ë Ë *Dituria êşt'e-mirë,*
Si drita ndë erësirë. ë Ë

Êndërë emërójetë c'do ghê që i paradúketë ñeríut në ghúmë dhe ênděra vjén préj ghaku. Embëlsíra êştë ñë prej şíjatë ató më të-pëlqûeratë

dhe şíjěn tě êmbělsírěs e kanë: şeqéri, ruşkatë fiqtë, e më të-şuma pémë.

f F *Aŭ që nukë mëson,*
jetënë të-zez'e şkon. *f F*

Fárë emërójetë c'do që vëştrójmë me sût, se c'do që vëştrójmë êşt'e bêrë prej fare dhe êştë fárë. Frûmë emërójetë ñë farë ávulli të-cilin'e përbrendójmë dhe e përjaştójmë préj vet-vétes' sonë për që të múndimë të rojmë më këtë jétë.

g G *Duaj mëmën'e atën,*
Që të t'apin uratën. *g G*

Gójënë e kémi për të-fjalóarë, për të marë frûmë, për të-përtrûpurë dhe ş.t.t. Ghaku êştë ñë lênk i-kuq e i-kripëtë përndarë në pêr trúp të c'do lëvízjeje. Gçóke emërójëtë në gegërit ñë róbe me të-cílënë gegëtë mbajnë zii Skenderbéjnë.

h H *Sa do i-pasur' të jeş,*
Punënë të mos e leş. *h H*

Hékuri êştë ñë metal i-fortë dhe şum'i-punşim. Prej hékuri bëjenë disa fára végëla: posi sopáta, sqepári, plúgu e.t.t. Hënëza êştë ñë lêmş po si edhe dheu ûnë.

i I *Ka uratë nga perndia,*
Kuş ha me djersët'të tija. *i I*

Ilo emëróninë vëlláně t'im i-cili ka vdékurë prej tetë vjétş dhe múa s'múndet ëdot që të më dálë ndër-mêntş.

j J *Neriu që vetëm për vetë punon,*
Eştë si ñë dru, që pemë s'leşon. *j J*

Javë emërójmë ñë të-katërtën'e ñë muaji. Java ka ştatë ditë, të-cilatë janë këto : e-djélë, e-hênë, ə-mártë, e mërkúrë, e-ênte, e-prémte, e-ştúnë.

k K *Zerë të-vërtetënë,*
Të trasëgoş jetënë. *k K*

Kali êştë ñë katërkêmbës i bútë dhe êştë m'i-madh se gomari. Kalit i hípimë mbë kuríz, e mbréjmë mbë qéret, dhe mbë plugt.

l L *Pa pasurë dituri,*
S'quetë ñeriu ñeri. *l L*

Lule emërójenë tërë biměratë që dálinë prej dheu dhe bëjnë ca flétë prej şumë fára fûtûraş dhe bienë érë të-pëlqûerë e të-búkurë. Lis emërójetë c'do dru që êştë i-madh.

m M *Po s'bëre ñë të-mirë në botë,*
Ietën'è bëre, dëm, vate kotë. *m M*

Mal emërójmë ñë cópë vend që ëştë şúmë milártër se vísetë që ka rótullë ti. Múşkë emërójetë ñë katërkêmbës i-lindurë prej pele të-başkoarë me gomart.

n N *Mendo pa folë, mor thuaj c'do,*
Mendo pa bêj dhe mos u-nzito. *n N*

Naum êştë ñë émërë búri. Nip emërójetë djali' i-satë motre dhe i-tit vëllaj.

ñ Ñ *Në që bën likşt, mirë s'ghen,*
Ieta ñeriut ja cpërblen.

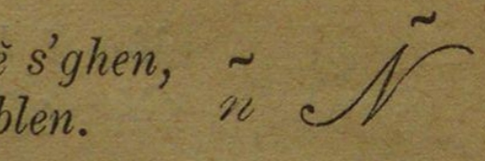

Neríu êştë zot mi vétet të tii edhe êştë mbërét për mi tërë lëvízjet. Neriu ka diturí të-madhe dhe ca nga ca, po për-hap diturínë, më të-madhe.

o O *Mos gëñe se të mësojnë*
Pa pastaj më s'të besojnë

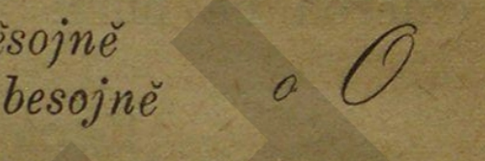

Oç emërojetë ñë viçe buallíceje. Orí êştë émëri ñë quteti pej Maqedhonis.

P p *Duhet të roñç i-vërtetë,*
Pa të leş emër për jetë.

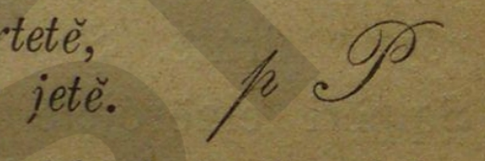

Pula êştë ñë şpeş i-ştëpisë. Ajo kakaris e bën vezë. Pûlli êştë ñë vent i-mbúşurë plót me lísa. Në pûllt ghéndenë şúmë egërsira. Perëndíja êşt'e-madhe mi térë ghendjet.

q Q *Duhet që nga vogëlia,*
Bërë zakon mirësia.

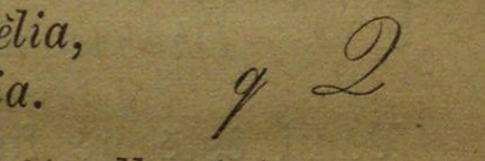

Qéni êştë ñë katërkêmbës i-bútë dhe êştë şumë besëtár. Ajii róan ştëpinë dhe ç'do plackë të të zótt. Qúmëşti ëştë ñë bulmét që na e japinë bagëtía.

r R *Mos verë kurë nakar*
Të djek zemërn, êştë zjar.

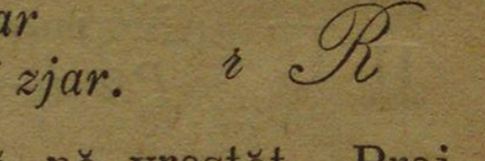

Rúşi êştë në pémë që ritetë në vreştët. Prej ruşit bêjetë vera. Rétë bêjenë prej avullit të-ujit. Rosa êştë m'e-vógëlë se pata.

s S *Mos i bëj ñeriu në jetë*
Ghë, që s'do ta pësoñç vetë. *s S*

Sûri êştë ñë prej të-pésë végëlat' të-şpirtit tëne, me ndímët të së-cílit néve mundimë të vëştrójmë c'do farë-ghëje. Spíro êştë ñë émërë që emërón ñë burë.

ş Ş *Vetëm e-mira ñerinë,*
E afron me perëndinë. *ş Ş*

Şarë êştë ñë végëlë me të-cilënë présëmë, şarójmë drútë. Şeş emërójetë ñë vend i-ştróarë. Şqipërí emërójetë véndi i-ne şqipëtarëvet. Şuli êştë ñë copë dru i-rumbulláktë që víret më ñërët e më tjetërtë áně të veglësë për të mbájturë pëlúrën.

t T *Me udhe fito, me udhe kurse,*
Dhe me udhë priş nga ato që ke. *t T*

Tûmi êştë ñë fuqí e drúvet, që lëşojnë duke djégur. Thimi êştë ñë émërë maşkulli. Thanë emërójetë ñë pémë që rítetë më tépërë në për pûlletë dhë në për vréştatë.

u U *Në mos ke e në mos ep dot.*
Për të-mierën lëşo ñë lot. *u U*

Úrë emërójetë ñë údhë e-bërë për mbi ñë újë për të şkuarë ñerëzía. Ulku êştë ñë katërkêmbës i-egërë. Atí i pëlqéjnë şúmë bagëtía.

û Û *Veç e-mira tĕ nderon,*
dhe zemĕrnĕ ta gĕzon. *ŭ* *Ŭ*

Ûlli êştĕ ñĕ lêmş posi dhe dheu hêněza djélli e.t.t.

v V *Mos ji me dŭ fage kurĕ,*
ji i-dreqt', i-mirĕ burĕ. *v* *V*

Vrap emĕrójetĕ ñĕ e-nzitóarĕ. Vit emĕrójetĕ ñĕ verĕ dhe ñĕ dímĕrĕ. Véşĕtĕ janĕ ñĕrat prej tĕpésĕ véglavet tĕ şpirtit tĕ ne, me ndímĕt tĕ sĕ cílĕvetĕ múndimĕ tĕ ndighójmĕ c'do fare-ghêje.

z Z *Zoti ñerin'e ka gatuar,*
me mend nĕ kokĕ pĕr tĕ menduar. *z* *Z*

Zjári êştĕ ñĕ fuqi e-madhe qĕ na jep tĕ-ngrótĕt. Me zjart ngrójemi, gatóajmĕ ghellĕ, zjéjmĕ ujĕ. Zhába êştĕ ñĕ lĕvízĕse qĕ rón mĕ tépĕrĕ nĕ ujĕtĕ.

MĔSIM 16.

Lindje e fjalĕvetĕ.

Korçĕ, korçar. Dhen, dhenar. Lopĕ, lopĕçar. Bukur', i-búkur, bukuróş. Verdhoş, verdhaník, i-verdhĕ. Trím, trimĕrí. Forcátĕ, i-fórtĕ. Şúmĕ, şumicĕ, i-şumĕ, şumó. Şĕndet, şĕdoş, i-şĕndóşĕ, Drún, i-drúñtĕ. Búrĕ, burĕrişte. Zógĕ, zóçkĕ. Dhêmb, dhêmbje, dhĕmbón. Qŭtét, qŭtetar, qŭtétje, i-qŭtetóar. Sû, sûskĕ, mĕsuş. Kêndĕ, kĕn-

dím, kĕndo, kĕndetór. Mĕsim, mĕsó, mĕsóñĕs, mĕsoñĕtór. Zemĕrĕ, zemĕrim, zemĕró, i-zemĕróar. Faj, fajtór. Mir, mirĕ, mirĕsí, miró, mírĕs, i-mirĕ, pĕrmír. Anĕ, anfĕr, anó, anfĕró, aní, i-anóar, i-anfĕróar, aním, anferím. Plasĕ, plasár. Dárdhĕ, dardhar. Pşăt, pşatár. Tişnicĕ, tişnicár. Elbasán, elbasánas. Prĕmét, prĕmétas. Şkódrĕ, şkodran. Dibrĕ, dibrán. Gegĕní, gégĕ. Şqipĕrí, şqipĕtar, şqip, şqipóñĕ. Pésĕ, pésĕş, pesár, i-péstĕ. Qínd, qíndĕs, qindár, i-qíndti. Zot, zoñĕ, zotó, i-zóti. Vllaíia, vllá, vllaúckĕ. Turqía, túrk, túrkĕ. Frenghía, freng, frengĕ.

MĔSIM 17.

Pikĕşenat

(,) presĕ	— ndarĕs.
(.) pikĕ	( ) hark
(;) pikĕ-presĕ	[ ] klapĕ
(?) pŭetĕs	„ “ çqoñĕs
(!) çuditĕs	... pika
(:) dupika	§ perşeñĕ.

Presĕ.— Presa vijetĕ pĕr tĕ ndarĕ fjalĕtĕ.

Pikĕ.— Pika vijetĕ kur mbarojetĕ fjala.

Pikĕ-presĕ.— Pikĕ-presa êştĕ nĕ mezt tĕ presĕs e tĕ pikĕs.

Pŭetĕs.— Pŭetĕsi vijetĕ pĕr tĕ pŭeturĕ,

Çuditĕs.—Çuditĕsi vijetĕ nĕ fjalĕtĕ qĕ tregojnĕ çudi a gas a elĕm a aksafi.

Dŭ-pika.— Tĕ dŭ pikatĕ tregojnĕ ñĕ fjalĕ qĕ vjen.

Ndarĕs.— ndarĕsi ndan ca fjalĕ nga tĕ-tjeratĕ.

Ark, klapĕ.— Kĕto tĕ-dûja mbûllinĕ ca fjallĕ.

Çqoñĕs.— Çqoñĕsî çqon fjalĕt'e thĕna pej tjetĕri.

Pika.— Pikatĕ tregojnĕ qĕ ka dhe mĕ pĕr tĕ thĕnĕ.

Pĕrşeñĕ.— Pĕrşeña viretĕ nĕ krûet tĕ mĕsimevet.

MĔSIM 18.

Vapóri êştĕ ñĕ aníe, qĕ écĕnĕ me ñĕ pêndĕ si pĕnd'e-mullírit, tĕ-cílĕn'e rutulón fuqí e ávullit t'újit qĕ zjén brénda.

Udh'e-hékurt' êştĕ ñĕ udh'e-drejtĕ e-ştróarĕ me dû vída hékuri, pĕr mi tĕ-cilatĕ rungulójenĕ disá qére, qĕ híqenĕ prej ñĕ qéreje, e-cila lĕviz nga ávull'i újit, qĕ zjen brénda nĕ tê, e qĕ kthen rorat e sája.

Telèşeñèsi êştĕ ñĕ fil i-hekurtĕ i ndéră mi trarĕ qĕ nga ñĕ vénd gher mĕ ñĕ tjatĕrĕ, nĕ tĕ-dû ánĕt' tĕ tĕ-cílit ndódhenĕ dû maqina pĕr tĕ dĕrgóarĕ fjálĕtĕ nga ñĕ vénd ne tjatĕri.

Ştûpeşeña êştĕ ñĕ vend tek ştûpójenĕ fletĕşéñat (vivllate) me zĕşeñĕza tĕ-plumpta tĕ-dérdhura, tĕ cílate radhójenĕ edhe lídhenĕ başkĕ.

Zjarşeña (fotografia) êştĕ ñĕ mjeştĕrí me tĕ-

cílĕnĕ ngrijetĕ fûtûr'e-ñeríut edhé e c'do farĕ ghĕje mi ñĕ qĕlqe, edhé nga qelqea mi ñĕ copĕ kartĕ.

Karta bêjetĕ prej levéreş, tĕ-cílatĕ i len'e kálbêjenĕ, pastáj i şkójnĕ nĕpĕr ñĕ maqinĕ, e-cila i grin e i bên ñĕ brúmĕ tĕ lênktĕ; nga kû brúmĕ dérdhinĕ petĕ tĕ-hóllo, i thájnĕ e i présinĕ meşĕ meşĕ si i veştrójmĕ.

Ari, erghendi, hekuri, plumbi e tĕ-tjerĕtĕ metale nzíreně prej dheut, ték ndódheně si remba nĕpĕr mezt tĕ baltĕs'e tĕ gúrĕvet; s'andejmi i nzjérinĕ, i tretinĕ e i punójnĕ.

Thĕnghilli bêjetĕ prej druş, tĕ cílatĕ i venĕ stáve brenda nĕ ñĕ gropĕ tĕ hapurĕ nĕ dhet, pastáj u venĕ zjar'e i ndézinĕ, edhe si bêjenĕ pruş, i mbulójnĕ me dhé e i lenĕ nĕnĕ dhét sa tĕ şúhen'e tĕ bêjenĕ thĕnghill.

Thenghíll' i metáltĕ êştĕ ñĕ thĕnghill i-çkĕlqûerĕ, qĕ del nga dhéu, êşt'i-bĕrĕ prej drúrĕvet e barravet tĕ-mbétura nĕnĕ dhét qĕ mijĕra vjétş.

Deleja êştĕ ñĕ ber'e bekóarĕ pjell ñĕ herĕ nĕ mot ñĕ qenq edhé mĕ tĕ-rallĕ dú şqéra; leşt'e saj q'e ka tĕ-şúm'e te-butĕ i qéthetĕ pĕr tĕ tjer'e pĕr tĕ bĕrĕ me tĕ c'do farĕ robe. Qúméşt'i saj êştĕ ñĕ ghĕ e-êmbĕlĕ e fort uşqeñĕse prej sĕ-cilĕsĕ nzíretĕ edhe ghálpĕt'e djáthĕt'e ajka e kósi e dhálli; miş'i saj êştĕ m'i-mir'i uşqimet tĕ ñeriut; prej lĕkúrĕs' sĕ saj bêjenĕ şumĕ ghêrra

të nevojëta për të mvéşurit'e të mbathurit' të ñeríut.

Neriu êştë m'i-dóbët'i të-ghithë ghêrravet të ghalla se s'ka as leş në trupt që t'e rúaññë nga të ftótët'e nga şíu e dëbora, as dhêmbë të-mbëdhéñ e të-mpréhêtë, as brirë as thoñ të-fortë për të çqûerë e për të róajturë, as thúndra në kêmbëtë për të mos vrárë nga gurët'a nga ghêmbatë; po méndjea që ka e ka bêrë mê të-fórtë nga të ghithë, duke ghéturë kaqë ghêrra për të nvéşur'e të mbathurë e kaqë, ármë për të rojturë (róarë).

Şeqeri del pej ñëkalamízhde të-traş'e të-ghatë që bêjetë në Eghûptë e nëpër ghithë véndet tënzéhëta; kjo kallamizhde ka brenda ñë lêng t'èmbëlë, të-cilin'e nzjérënë duke ştrûdhurë kallamízhdenë edhé kû lêngu ngrin e bêjetë şeqér. N'Evróp ë e nzjérënë edhé nga ca farë rêñëş si pangkari i-cíli êştë ñë rêñë si qepa.

Kafeja bêjetë në Jemen t'Arabisë m'e-mira, po del edhé n'Amerikë; êştë pem'e ñë drúthi të-vogëlë, i-cili ep ca koqe rumbulláke që janë dû koqe kafe në ñë gujáte.

Sapúni bêjetë şumë prej váji, prej këlqere edhé prej ñë bálte q'i thónë sodë. Në Krit bêjetë şumë sapun; bêjetë edhe në Çamërí, po me të qên'i-pelûrurë nuk êşt'i-vûejturë.

Kripa del nga újët e détit, të cilën'e kthéjnë

në postáte pakë të-thellë, edhé e lenë sa të bêjetë újëtë ávullë e të ngríjetë n'erët, atë-here kripa mbététë në fúnt të postátit.

MËSIM 19.

Numerëşeñatë

1 ñë, 2 dû, 3 tri, 4 katërë, 5 pesë, 6 ghaştë, 7 ştatë, 8 tetë, 9 nêntë, 10 dhetë.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

11 ñë-mbë-dhetë
12 dŭ-mbë-dhetë
13 trre-mbë-dhetë
14 katrë-mbë-dhetë
15 pesë-mbë dhetë
16 ghaştë-mbë-dhetë
17 ştatë-mbë-dhetë
18 tetë-mbë-dhetë
19 nëntë-mbë-dhetë
20 ñë-zet

21 ñë-zet e ñë
22 ñë-zët e dŭ
23 ñë-zet e tri
24 ñë-zet e katërë
25 ñë-zet e pesë
26 ñë-zet e ghaştë
27 ñë-zet e ştatë
28 ñë-zet e tetë
29 ñë-zet e nêntë
30 tri-dhetë

40 dû-zet
50 pesë-dhetë
60 ghaştë-dhetë

70 ştatë-dhetë
80 tetë-dhetë
90 nêntë-qint

100 ñë-qint

101	ñë-qint e ñë	600	ghaştë-qint
200	dŭ-qint	700	ştatë-qint
300	tre-qint	800	tetë-qint
400	katërë-qint	900	nêntë-qint
500	pesë-qint	1000	ñë-mië

MËSIM 20.

Ç'sjell gëñeştra

Pëuni

Në djalë kuloste në fuşët şqerat'të t'et. Ndë ñë ditë du ke daşurë të geñëñë fuşatarëtë që punoninë dhenë për qark tii, zu të thëresë şumë me zërt te-naltë. „Hidhi se erddi ulku!" Nërëzit tëcilëte qenë në punë ndë fuşëtë, duke dighoarë të-thirurën'e djalit, rendënë të dalinë për ndimë. Kur arinë ndë tufët, panë, qûş-se janë gëñûerë. Djali i kiş gëñûerë, se po ulku s'qe rëfûerë. Tjetër' herë ulku erdh me të-vërtetë ne tufa me dhen. Djalli zu ghene të thëresë: hidhi, se erdhi ulku!" Nerëzit që qenë nëpër fuşët më s'rendënë, du ke mendoarë që djali na gëñen. Ulku, du ke pa mos tremburë nga djali, zuri të faşoñë şqeratë, mori ñë prej to edhe iku me të në pûll.

MËSIM 21.

Gomari

Kali

Gomari êştë m'i-vogëlë se sa kali. Gomari ka veşë të-mëdha dhe pëllet ga-do-ñë-herë şumë dhe ndûrë. Gomari êşt'i-mirë. dhe i-urtë, kur s'e zeměrojmë dhe i japimë të-ngrënë te mirë. ¦Aii bêjet i-lig, kur e zeměrojmë. Gomari şpije şumë rëndësirë mi kuriz dhe i pëlqen të ecëñë në mez të turësë me dhen dhe të kullotëñ mbêñë me to. Nëpër male ñërezitë ecinë kaloarë më gomar. Qûmèştin' të gomaricës'e-pinë ñerezit'e-sëmurë.

MËSIM 22.

Bualli

Oçe

Bualli êştë m'i madh dhe m'i-fortë se kau. Në verët a s'duron dot në të-grotët dhe dimërit s'duron dot të-flotët. Për-andaj bualli dimërin'e dimëron në kolibe të-bëra nënë dhet dhe në verët kur êştë vap'e-madhe, futetë nëpër luměra a nëpër pellghe. Quměşt'i buallices êştë m'i-traşë dhe ka më şumë ghalpë, se sa i lopës. Bualli kur êşt'i-vogëlë, emërojetë oç a oçe. Buallica, kur êştë leonkë, êşt'e-egërsoarë dhe çi-

pon me briñë. Bualli kulot bar. Ndë kolibet e ŭşqejmë me bar të-thatë, me kaştë dhe me krunde.

Deleja, kau dhe bualli, pas si c'hanë dhe rafşojenë, e përtrŭpinë më edhe ñë-herë të ngrënën'e tûre që kanë ngrënë. Për-antaj emërójenë bagëtí përtrûpëse.

MËSIM 23.

Pula dhe kêndézi

Pula

Pula ron përanë ştëpisë. Ajo bën vezë që në para-verë ger në vjestë. Kur polli pula ze të këndoñë, vezët' të pulës'janë të-mira më të-ngrënë. Pula kuaçit vezëtë dhe prej sûreş nzjer zoga. Zoghtë, gher sa bêjenë më të-mbëdha, rinë për anë kuaçkësë. Kuaçka kërkon dheenë të ghëñë të-ngrënë për zoghtë. Zoghtë rûjnë nënë krahët'e kuaçkes. Kur vjen egërsíra té rëmbeñë do-ñë zogë, kuaçka thëret zoghtë pas veteje, rijetë me egërsirënë dhe i roanë me thoñt'e saja.

Këndezi êştë m'i madh se pula. Aii ecënë mé të-madh nëpër pulatë. Këndezi ka ñë kafşë në kokë dhe çipe më këmbët. Biştin'e tii é mbar përpjetë. Kur këndezi ghen për të ngrënë, thëret pulatë. Kur vjen do-ñë kendez'i uaj në hobort

aii rijetë me të. Këndezi këndon natënë më të-şuma herë, që të sqojñë punëtorëtë në punë. Prej këndezi bojetë klapon. Pula dhe këndezi hanë mel, elb, misër dhe të-tjera. Miştë të pulës'e të këndezit e hamë të-zjerë, të-pjekurë dhe ghellë.

MËSIM 24.

Mbleta

Bleta

Mjalta êşt'e-êmbëlë. Mjaltën'e bêjnë mbletëtë. Mbletët'e mblëdhinë prej luleş dhe e sjellinë në koşt. Asi-fare ato mbledhinë dhe dûllëtë, me të-cilënë bêjnë foletë, në të-cilatë vendojnë mjaltëtë. Ne koşt punojnë şumë të şuma mbletë. Mbletëtë janë şumë të-punësë. Ato frûtûllojnë të-tërë ditënë, që të mbledhinë mjaltë. Më si-cililinë-do koş ghendetë ñë matkë. Mbletëtë i falen'a i përuñenë matkësë. Matka ri në koşt dhe vëştron, që puna të mos mbetetë prapa. Prej vezët' të matkës lindenë mbletë. Mbletëtë kanë nga ñë thumb më anët' të-prapme. Me thumbt çipojnë ata të-cilët'i zemërojnë dhe i pengojnë ngaj puna. Në koşt më ghendenë dhe të-tjera mbletë, të-cilatë s'punojnë dhe emërojenë të-lëna. Kur bletët'u-şumoanë şumë tepërë ndë-ñë koş, atë-here ñëra anë prej sures sghedh ñë tjetërë matkë dhe dalinë jaştë

ati koşi. Atë-here thomi që rojit. Rojin'e zemë dhe e vendojmë ndë-ñë koş të-rii. Mbletëtë, meñë herë që po-sa u-vendoanë ndë të, nisinë të punojnë ghene.

Kur ñë-koş u-rafşoa me pite mjaltë, ne presimë pite-mjaltët.

Prej pite-mjaltës ştrûdhimë mjaltëtë dhe mbetetë dûllëtë. Mjaltin'e hamë. Prej dûllij bêjmë qiriñ, të-cilëtë i ndezimë në qişë (klişë).

MËSIM 25.

Miz'e mendafşite

Flûtûra

Miz'e mëndafşitë na êştë şum'-e-fitoarşime. Miz'e mëndafşitë lindetë pej veze. Posa lindetë ze ha fletë-manaş. Miz'e mëndafşitë ritetë dhe bêjet'e-madhe në ghaşt'a ştate javë.. Gher-sa të ritetë miza fle katër herë ndë herra të ndara (ñoura): Kur fle, çvişetë pej lëkurës' së-vjetër dhe del me ñë tjetërë të-ree. Pas si ç'ritetë mjaftë, atë-here më s'ha më dhe nis të nghitetë, që të bêñë kukule. Pas ca ditş del pej kukules po-si flûtûrë. Flûtûra nis të bêñë farë. Kuku-let'i heqimë në rotë që të bêjmë bûrûngcûk a mëndafş. Me bûrûngcûtk a me mëndafşt bêjmë riza të-bukura dhe këmişë të-holla, Miza ha fletë-manaş. Manat'i mbjellëm

dhe i përrëndítimë. Mánat' të-şartoara bêjnë fletënë më të-madhe se të atûre të-paşartoaratë. Manat'i vendojmë në vijë të dreqte në kopështë dhe nga do-ñë-herë bëjmë prej sûreş gardh të-ghallë.

MËSIM 26.

Ştepimesoñea (Permesimea)

Lëmş-dhesea

Unë vete (çapojemë) në ştëpi-mësoñetë. Ştëpi-mësoñea ñét me ştëpit të printvet. Në ştëpi-mësoñet janë fëmijë şumë, çuna dhe cuca. Fëmija që venë në ştëpi-mësoñet, emërojenë mësoñës a mësonëse. Në ştëpi-mësoñet këndoñ (şeñë-zënoñ) më vivllët (fletë-şeñet). Vivllen'e sjell nga ştëpia. Nga stëpia më sjell edhe plloçën, pendën, kallamaretë kartënë dhe vijetorenë. Në ştëpi-mës' oñet êştë dhe gë dërasë. Më dërasët şkuajmë (zëşeñojmë) me tebeşir. Kondili êştë: pej pende, hekurij. pej plumbij, a pej gurij. Me kondilt të-gurtë şkruajmë mbë plloçët. Kondilin'e-hekut'a e pendsim e nghûejmë në mellant (lenk-zezët) dhe şkruajmë mbë kartë. Vjëtorea na ndimon, që të şeñojmë vija mbë kartë dhe mbë plloçë. Në ştëpi-mësoñet më vëştroñ ndëñës.

Dhe tĕ-tjera ghĕrra tĕ-mĕpunşime. Mbĕ ndeñĕsit ri, vendoñ fletĕşeñat dhe şkruañ (zĕşeñoñ). Nĕ-ştĕpi-mĕsoñet êştĕ dhe mesoñĕtori. Mĕsoñĕtori na tregon istori tĕ-bukura, na kĕndon kêngĕ tĕ pĕlqûera dhe na mĕson tĕ kĕndojmĕ tĕ skruajmĕ dhe tĕ şumojmĕ.

Ne dighojmĕ me tĕ-vĕnĕree istorit' tĕ-bukura qĕ na thotĕ mĕsoñĕtori. Fĕmia tĕ-cilĕtĕ s'mĕsojnĕ şkroñĕ, mbeteně tĕ poştĕrĕ.

MĔSIM 27.

Pasqûr'e şumezimit

1× 2=
2× 2= 4
2× 3= 6
2× 4= 8
2× 5=10
2× 6=12
2× 7=14
2× 8=16
2× 9=18
2×10=20

3× 3= 9
3× 4=12
3× 5=15
3× 6=18
3× 7=21
3× 8=24
3× 9=27
3×10=30

4× 4=16
4× 5=20
4× 6=24
4× 7=28
4× 8=32
4× 9=36
4×10=40

5× 5=25
5× 6=30
5× 7=35
5× 8=40
5× 9=45
5×10=50

6× 6=36
6× 7=42
6× 8=48
6× 9=54
6×10=60

7× 7=49
7× 8=56
7× 9=63
7×10=70

8× 8=64
8× 9=72
8×10=80

9× 9=81
9×10=90

10× 10= 100
10× 100= 1000
10×1000=10000

MËSIM 28.

Udh'e-e-knrtë

Duke vájturë nga anët'e veriut fort lart ghejmë ca vende të-ftohëtë të-mbulóarë me dëbór'e me ákullë ; atje díměri êştë nêntë múaj, edhé të-tre múajtë që mbéteně për verë s'jáně më të-ngrotë se díměri ûně ; ně mest të díměrit náta zghatetë gher më ñë-zet e tre orë; ně verë prapë bêjetë dita aq'e ghatë edhé nata şkurtójetë gher me ñë orë. Nerëzítë atjé rinë mverşurë me lëkúrë, ştëpitë i bêjně prej plísaş ákulli edhé i mvéşinë përbrénda me gëzof ; rójně me mişt të peşqet e të ca ştëzavet të-tjera që bêjně ghah edhe të-cilávet u mvéşinë lëkúrëně. Edhé ně verë dheu atjé núku çkrin, véç ñ'a dû ghişt për sípe ; bíměra e péměra atjé s'bêjenë, edhé ca şelghe që mbíhěně s'nzjateně më tepërë se dû tri pëllêmbë, edhé dhéu s'nzjer ghë që t'ŭşqéñë ñeríně, për-véç lule të-bukura. Nerëzít'e-atjéşimë, nëpër ştëpit të-ákullta e nëpër steñat, ngrójeně me áfşit të vajit të péşkut, që djéginë për të ngróar'e për të dritóarë.

MËSIM 29.

Nga anët'e jugësë ně vénde te largë janë ca fúşa të-ghéra e të-ghata që dukeně si të-paáněta; keto fuşa janë të-rêrëta siñë [det i-gherë prej

rĕre ; munt tĕ écĕñĕ ñeriu şumĕ múaj nĕpĕr mest tĕ tûre pa múndóarĕ t'u ghéñ'áněně ; kêmba fundójetĕ gher nĕ ghút ; údhĕ s'munt tĕ ghendetĕ ; éra e ngre rĕrĕně nga ñĕ ané e şpíje mĕ ñ'ané tjétĕrĕ ; mbrĕmanet ñeríu şéh ñĕ metal tĕlartĕ prej rêre qĕ qendrón si ñĕ mal nĕ mést tĕ fuşĕsĕ, kur tĕ ngrijetĕ nĕ mĕnghést şéh qĕ mali s'ĕştĕ nĕ véndit, po mĕ ñ'ané tjetĕrĕ, tek iş fuş e-şeştĕ, êştĕ bêrĕ ñĕ mal ; éra e ngre rêrĕně sakaq-hére nga ñĕ vend e e şpije nĕ ñĕ vend djetérĕ. Nĕ kĕto fuşa tĕ-rêrĕta ujĕ s'ka, pĕrvéç mĕ tĕ-rállĕ janĕ ca brighe qĕ káně ujĕ edhé pákĕ drur'e bar ; nĕpĕr kĕtá brédghe ndódheně edhé ca pşatra a qûtete. Ca mĕ poştĕ nga júga janĕ ca vénde tĕ-mbulóarĕ me bárra e me lépuşka teghata. Nĕpĕr ata vénde bíje şumĕ şir e êştĕ fort nzéte.

Arini a ariu

MESIM 30.

Jáně ca vénde mi dhet şumĕ tĕ-largĕ nga neve, nĕ tĕ-cilĕtĕ ñerĕzitĕ janĕ t'égĕrĕ : nga atà ñérĕz, janĕ ca tĕ-muşkullùerĕ ; ca prej tûre s'dinĕ c'êştĕ ştĕpíja, dhe dítĕně şatitinĕ tej tĕhu edhé nátĕně fúteně nĕpĕr sténa, nĕpĕr vríma tĕ dhéut, nĕpĕr púva, a hípinĕ nĕ lísa tĕ-lartĕ edhé flenĕ pĕrmi ştráte tĕ bêrĕ prej degaş. Tĕ-şúmĕt'e kĕtûre

janë fare lakuriq, për armë skanë përveç kopáçe e huñë të këputurë në pûllt edhe gurë të-gdhéndurë si sëpatë a si thîkë: ñerëzítë që vrásinë në lúftat edhé ñerëzit'e húaj q'u bíjenë në dorë i therinë e u hanë mištë. Ca nga këtá e mbulójnë trupn'e tûre me lúle që bêjnë mi lëkúrêt edhé në veşët e në hundët e në buzët várinë ghêrra aqë të-rênda si vethë sa veşët u zvarójenë gher në súpet edhé buz'e-póştërme u bíje më guşët. Ca s'kanë për të-ngrênë përveç pemë, lende, rêñë a pişq.

MËSIM 31.

Lule

Moti ka dûmbë-dhetë muaj që janë: marsi, prilli, maji, qersóri, koriku, gúşti. vjeşt'e-parë, vjeşt'e-mesme, vjeşt'e prápësme, şënendreu, kollozhéku, şkurti. Ç'do muaj ka tri-dhet e ñë dit veç şkurtit që ka ñë-zet e tet'a ñë-zet e nëntë. Ştatë ditë bêjnë ñë javë; ditët'e javësë janë: e-djelë, e-hênë, e-martë. e-mërkurë, e-eñte, e-premte, e-ştunë. Ç'do ditë başkë me natën'e saj ka ñë-zet e katërë orë; ç'do orë ka ghaştë dhetë mëntë edhé ç'do mënt ka ghaştë dhetë nënë mênde. Prapë moti ka tre-qint e ghaştë-dhet'e pesë dit e ca mênde. Nga të dû-mbë-dhetë muajit'e mótit tre janë paraverë, tre verë, tre vjeştë edhé tre

dimërë. Në verë dita êştë e ghatë e náta e-şkurtërë ; Në dimêrë dita êşt'e şkurtërë e-náta e-ghatë ; në paravérë edhë në vjeştë dita me natënë janë ñë. Dit'e ghatë sjell të-nzetitë, nat'e-ghatë sjell të-ftótitë.

MËSIM 32.

Şeñat'te te kater punet te numeravet

Mbledhëşeña +) 2+2=4
Zbritëşeña −) 3 : 1=2
Şumoñëşeña ×) 2×3=6
Pjesoñëşeña :) 6−2=3
Baraşeña =)

MËSIM 33.

Dheu èşte flori

Gcerafi

Në ñeri plak, kur dotë vdiste, thiri të tre të bijtë pranë edhé u tha : O t'im bij ! në árëtë të-cilënë e kam punóarë ghithë jetënë time edhé me drithët të saj ju kam ûsqûerë e ju kam sjellë në këtë vërsë, nëatë arë ju kam mëşéurë ñë stamnë me floríñ ; remóni théllë edhé kërkóni më të ghith'anët t'arësë të gheni atê stamnë edhé pastaj të mos hiqni varfërí kurë.

Të tre të bijt'e plakut, pas vdekjes së t'et, zun'e rëmóninë arënë më të ghíth'anëtë sa thell'e

më thel; mot për mot e thellóninë nga ñë pëllëmbë më tepërë; no-ñë stamnë nukë ghetnë, po ara, duke punóarë më thellë zu e jépte mot për mot më tepërë. Të tre vëllëzëritë, si nzirninë bukën'e ştëpísë, u tepërónte edhé şumë për të şiturë edhé të-hóllatë që mérninë nga ketá të şiturë, i hithninë në ñë stamnë për të róarë. Në pakë vjet u-mbuş stámna me floríñ. Atë here e móarnë veş se ku qênke stamna me floriñ q'u tha i ati tûre.

MËSIM 34.

Mbolle te-tjerete, ha ti; mbill ti, te hane te-tjerete

Lisi

Në plak nêntë-dhetë vjetş po mbillte ñë ullí. Në mbret që şkonte atje práně u-çudít nga këjo punë edhé pûéti plakunë:

— Kur ke şpërësë të apë pemë kû dru që po mbjell?

— Pas tri-dhetë vjeç, tha plaku.

— Po, ke şpëresë ti të roñç edhé tri-dhetë vjet që të haş pemë nga kû? i tha mbreti.

— Io, tha plaku, po mbúallë të-tjerëtë, hangra unë, mbjell unë,të hanë të-tjerëtë.

Mbreti e pëlqéu şumë këtë fjallë, edhé nzóri ñë kulétë me floríñ, e ja dha plakut.

Şikó sa şp jt e dha pemënë kû drú! thíri plaku.

MËSIM 35.

Kuş spunon mbetet'urete

Në ghinkallë ñë herë i vajti ñë mize-mbërdhésje në mest te dimërit, e i tha: „Nem ghëkáfsë nga ghithë këtó që ke mbledhur'e ke mbúşurë foleně, se s'kam c'të ha në këtê kohë tëkeqe e dotë vdes uríje".

— Çbëñe në verë ti, i tha miza, kur viña unâ lêmë mbë lêmë për të mblédhurë këto fije bûku ?

— Un'atëhére këndoña e ja théşa kêngësë, ju përghigh ghinkalla.

Pó që këndóñë atë-here kërcé taní ! i tha miza, edhé i ktheu krahëtë.

MËSIM 36.

Fili

Fili

Fili êştë ñë katërkêmbës fort i-math, pó sa e ka trupinë të-traş'e të-rëndë, aqë thonë, e ka mêndjenë të-hollë. Ghéndenë në mest t'Afrikësë e né Hind e në Kinë. Nëpër malet ə ànëvet të-lumeñvët të-mbëdheñ şatitinë tufë tufë Ca i zen'e i mesojné për të hipurë; u venë ñë

roşk mi kurizt, në të cilínë mundinë të hûjnë pesë ghaştë veta edhe ñ'a dû veta u hipinë mi kokët në mezt të dû véşëvet. Në malet të lartë të Tiberit në mezt të Asisë qënkej ñë guv'e gherë şumë q'i thënkeşinë Guve Filit. Filetë kür plákenë tepërë, e kupëtójnë q'u afróvi vdekjeja, ven'e hûjnë n'atë guvet, edhé qendrojnë atje gher sa ngordhinë. Ajo guvë êştë plot eştëra fili edhé jaşt'asáj ghákúndi s'dúkenë as kêrma as eştâra këşoj ştêze.

Në fil q'e róanine në kofştët të ştêzavet në Paríz, ju keqësóa ñë ditë róajtësit të-ti edhé e şkéli e e ştûpi. E şoq'e róajtësit, q'u-ndoth atjé me të-dû të bijt'e véghëlë, u-helmóa keq nga vrasj'e të şoqt, edhé nga hidhërími s'dínte c'të bênte, pó i hodhi të-dû djemtë, u-hóth edhé vetë përpara fílit duke thirurë: „Si më vráve t'im şoq, e më le me ketá të várf-rë, ştûpna edhé néve, se s'ka kuş të na ûşqénë.“ Fili âtê-ças e kupëtóvi fajnë që bëri, edhé zghati feçkën'e ghatë, q'e ka në vendt të dórësë, e zuri djalën'e madh, q'iş tetë vjeç, e ngríti, e vúri përmi kokë, duke tregóarë që këtë e ñóvi për zot, për të çpërblérë të-kéqenë qii bëri fémijës së-ti. Rëféjnë se që ng'ajo dit'e pastaj nukë deş të dighónte no-ñë roajtësë për-veç ati djáli të-vogëlë, të-cilit i vinte pas si mamár!

MËSMIM 37.

Majmunet'e madhén

Ghithë bóta i ka parë majmunët'e-véghëlë që ş̧atítinë evghitëtë për të lójturë; pó n'Afrikë e e nëpër ca vende të-tjerë të-largë ghénden' edhé ca majmúnë të-mëdheñ, më të-madhéñ se ñeriu.

Majmuni

aqe të fortë sa pesë ghaştë ñërëz s'múndinë dot ñë nga tà. Këta janë katërë farëş, ñërit i thonë gorile, ñërit ş̧impanzé, ñërit zhilón edhë tjátërit orang-utang. Këta écinë më dû kêmbë si ñeríu, veç kur dóanë të nzitójnë ş̧umë, atë-here écinë më dóar e më kêmbë, pó nukë si katërkêmbësit, pó duke p̧şeturë të-prápët'e ghíştërvet të dóarvet q'i káně ş̧umë të-ghata, aqe sa edhé kur ecinë më kêmbë dóartë po-thoa-se u p̧şéteně për-dhé. Këtûre u thonë katër-dórës, si edhé majmúnëvet te-véghëlë; se edhé kêmbëtë i kaně si dóartë, edhé për-andaj qendrójnë e ecinë mirë nëpër dëgat të lisavet. U thonë edhé ñerifûtûrës, se kaně fûtûrën'e ñeriut. Kómbetë që ndodhenë nëpër vendetë tek ghéndenë ñeri-fûtûresitë, këta i kaně për ñerëz të-egër'e me leş në trupt. Neri-fûtûresit i afrójnë edhé nga mêndje ja ñeriut; bêjnë ş̧tráte nëpër degët të lísavet, si

edhé ñerëzit'e şumë véndeve ; márinë şkopiñ në dorë për të mbájturë ; rítinë fóşñat'e tûre më krahë féměratë si edhé grátë. Kur zenë nga noñë të-vógëlë e rítinë, mësójetë të pşinë, të hapëñë derënë kur të trokëllíñë, të mbúşëñë ujë, e të bëñë şumë şërbíme si ñeríu. Ri në mësallët başkë me ñérëzit, ha me cfurk e me lugë, mer qélqen'-e-verësë, e përpjek me ñerëzit edhe e kthen epi, si edhe atà, përveç që s'fjalón dot me gójë. Në ñeri, që ka qënë n'ato anë të dhéut, thotë që kur raş'e vrava ñë şimpanzé të-vogëlë, pa paşë t'êmënë që vuri ñë kuje duke mallënghûerë, duke pşerëtírë e duke dérdhurë lot, e që pútht' e të bírë, pa i vëştrónte plagënë, e kërkónte t'i nzirte plúmbin'e ta nghallte me pahir ; kur paşë këtê punë, m'u-dúk si kur kíşa vrarë ñë ñerí, edhé m'u-mërzit vetja, e bêra bé të mos ştíje edhé ñë herë mi ta. Në gorile femërë q'e kiş zenë ñë ñeri e e mbánte në ştëpí, u-sëmúr nga apostima. Rëféjnë që rínte rênë në ştrat e rënkónte si ñeri, sa të këpútte şpírtinë. Kur şëkónte şëróñësinë q'i qáseşe i zghatte dorënë për të vëştróarë refkëtímënë, edhé e vëştrónte me ñë sû sikur dónte t'i thóşte : şërómë mua të ghórënë ! Nga të katërë farëtë që thamë vetëmë gorila súletë mi ñerinë ; të-tjerëtë íkinë ; veç n'u-rênç më qafë, e ta şëkójnë që s'şpëtójnë dot me t'ikurë, atë-here qendrójnë qendrë.

MËSIM 38.

Solooni edhe Krisua

Sollóni iş ñë i-urtë në Grekërí të-qemócme. Në herë, tëk şatíste nëpër Asit të-vógëlë, i ra udha në Sarde, ñë qûtét të vjetërë, tek mbretërónte Krísua, i-pásurë şumë me ghë të-tepërë. Krísua e thíri t'urtin e Grekërisë edhe i tregóvi ghíthë kamjen'e-ti që kişte, pastáj i tha : „kë ke parë më të lúmúrë mi dhet ? Këtë púétje ja bêri duke páturë şpresë t'i thótë se s'kamë lumtarë se tû që ke ghithë këtó kamje ; pó i urti umendóa pak'edhé i tha : Më të-lúmurë se ghithë kam parë ñë plak, që rójti şumë vjéte duke mbajturë me şëndet e me dor'e kêmbë bêri şumë femíjë të-tërë të prokópsurë, i martoj të ghithë. po edhé nípërit'e stërnípëritë, sa rójti s'oqi noñë të-kéqe e noñë hidhërim, edhe kur vdiq i la të-tërë pas.

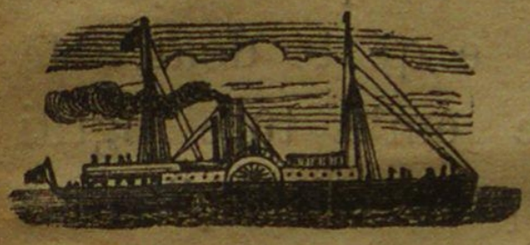

Vapori

Krisua u-çudit edhé u-zemëróa, kur pa që Soloni bênte, më të-lúmurë këtë plak se atë vétë, që kiş ghith'ató të-mira ; pó duke páturë şpresë të nëmerójet'i-dûti pas ati : E po pas atí, i tha, kë ke parë ? Pas atí, ju-pârghéq Sollóni, kam parë dû vëllézërë şumë të-fortë e trima, të-cílëtë kíşinë ñë mêmë q'e dóninë fort. Në ditë q'iş ñë e-krémte e madhe, kuş-do şpíntë t'êmënë me qére

në véndit të të-fálurit; këtûre të-dû vëllézërvet s'u-érdhë dot qetë me kohë nga ara, edhé ata ûnë vetë nënë zghédhëzët të qéresë edhé e hóqnë t'êmën'e-tûre, e e şpúnë tek vínínë ghíthë mêmata.

Atje ghithë búratë i lëvdóanë këta të-dû vëllézërë, edhé u-çuditnë nga fuqí e-tûre; edhé ghíthé gratë u-mblódhë rótullë s'êmës' së-tûre, e i thóşinë: „Si lúmeja ti, moj zoñë, që ke këtá dû djem kaqë trima e të-fortë, e që të dóan'e të nderójnë kaqë!" Atë-here e êm'e tûre ngríti doart'e ju-lut Perëndisë t'u apë të-bíjvet ç'ka më të mirë mi dhet; pó kur i vdiqnë të-dû të-bíjtë atë ças, se m'e mir'e ghithë ghèrravet mi dhet êştë vdékjea me nder. Qûtetárëtë i nderóanë şumë sa u bën'edhe statúetë e-tûre e i vunë në véndit tek fáleşinë; e u-mbet éëri i-pavdékurë për jetë.

Krisua më s'duróvi dot. pó i thíri: E pó mua, me ghithë këtë ghë e këtó kamje, nuku më ze fare për të-lúmurë? Jet'e ñeriut, i tha Solloni, êştë ştatë-dhetë vjet a më tepër'a mê pakë; kësáj jéte c'do her'e c'do ditë s'i nghan játërësë, ñë ñerí q'e şëkón sot të-lúmurë nesërë múndën të bêjetë m'i-mijer'i ghithë bótësë; edhé të-lúmuritë sbêjetë vetëm me pasje, se şumë te-pasurë janë aqë të-mjerë sa u kanë zili të-várfërvet. Për andáj, pa parë fundin'e jetësë sate, s'mundëñ të thom se je i-lúmurë.

Krisua s'e pëlqeu ketê fjalë, edhé më s'i vuri veşinë të-urtit. Po pa şkóarë şumë kohë, fjalët'e Sollónit i dóallë. Krisua kiş dû djem, i-madhi iş i-şúrdhër'e meméc, i-vógëli iş i-mênçim edhe trim. Pas ca ditş në ñë ghah déraş ju-vra i bir'i-vógëli e mbet me ñë djalë të-şurdhërë e meméc. Si şkoj edhé ca kohë dólli Kûrua mbërét'i-madh i Persisë, bêri luftë me Krisónë, e mundi, e zúri të-ghallë, edhé urdhëróvi e bênë ñë stavë me drur e hípnë Krisonë mi stavët, edhé i vúnë zjarë së póştëmi. Kur e pa Krisua që dotë dígheşe, e, si humbi ghithë kámjet'e mbretërín'etí dotë epte edhé şpírtinë me të-mjer, thíri tri herë: Sóllon! Sóllon! Sóllon! Kûrua pûéti ç'êştë kû Sóllon që thëret; Krisua i rëfeu fjalëtë q'i kiş thënë Sollóni; Kûrua i pëlqévi ató fjalë; i erdhi keq, edhé urdherovi e e zbrítnë Krísonë nga stav'e drúvet, tek e kiş rethóarë flaka, e i dhurovi jetënë.

MËSIM 39.

Kristóf Kolómbi

Kristóf Kollómbi iş ñë dét-nótës nga Ghenóvë e It alísë, i-cili dolli me anie të Spáñësë në det të-madh të perëndímit q'i thonë Atllántik, për të ghéturë vénde të-paditurë. Si şkóanë şumë kohë në dett e s'ghenë ghë, ñérëzit'e-tí u-ngríné e

s'donině te vínině mě tej; Kollombi u-lut'e u kěrkovi edhe ñé-zet e katěrě orě pér tě kthûerě.

Anie

Pas atûre tè ñě-zet e katěrě orěvet, tek bêheşin anfrï pěr tě kthûerě, kur sěkójně ca zoq qe fluturónině mi dett; atě-here e móarě veş qě dotě ketě ñě dhe ánfěrě edhe s'u-kthûeně, pó bêně pěrpára, edhé si şkóanê pakě, u-çfanït pěrpára aníes' sě tûre dhéu i Ameríkěsě, dhé i-madh e i gherě qě ñerí s'e dínte gher m'atě-here.

Mě ñě vend t'Ameríkěsě Kristóf Kollómbi e ka şpětóarě véteně edhe ñérězit'e-tí me tě-zênět tě hêněsě. Posa qě şkeli mě dhé jumblóadhe ñérězit'e atjeşmě q'íşině anfró t'egěrě, edhe duke parě tě-huajě tě-ndrûşmě, déşně ta vrísninë. Kollombi e dinte q'atě mbrêma, qě dotě ziheşe hěna u-dha e u-bêri tě márině veş me şeña qě vetěmě ñě ñeri êştě qě bên c'tě dójě, edhé atě natě dot'erěsonte hêněně. Amerikánětě e laně gher mbrěmanet, qě tě şěkójně ně e erěsóftě věrtet hêněně, t'i fâleně, ně mos po ta vrásině. Mbrêmanet tek prísninë ghithě duke nghiturě ně hênětě, Kollómbi věştovi herěně, e pa qě erdhi koha, edhé bêri ñě şeñě hêněsě; atě here hěna zu t'erěsójeşe nga ñěra ană gher sa pak'e mě pak u-bê e-těr'e erětě. Atě here Amerikanětě i

Hěneza

ranĕ ndĕr kêmbĕ, duke pandehurĕ se aû e bêr hêněně tĕ zíheşe.

MĔSIM 40.

Plugu

Plugu êştĕ ñĕ véglĕ, me tĕ-cilĕně fuşatarĕtĕ şerbojenĕ pĕr tĕ lĕróarĕ dherinĕ. Plugu êştĕ pej hékuri ; ka ñĕ thikĕ tĕ mpretĕ qĕ rûn me majĕtĕ, brenda ¨ndĕ dhet, dhe çan dherin, dhe ñĕ tjetĕrĕ vĕglĕ posi ñĕ pêndĕ, qĕ nkthen dherin mĕ tjetĕr anĕ. Aii ka dhe dii briñĕ tĕ-druñta tĕ-cilatĕ şerbójnĕ, duke i mbajturĕ ñĕ ñérí me dorĕ ujdis plugun si tĕ lipsetĕ dhe si tĕ-jetĕ mĕ mirĕ. Plugu ka dhe dû rota tĕ-cilatĕ ñera êştĕ m'e vogélĕ se tjetĕra tĕ-cilatĕ şerbojnĕ pĕr tĕ écurit tĕ tii şumĕ letĕ, dhe rota m'e vogĕlĕ écĕnĕ mbĕ anĕtĕ tĕ dheut tĕ-palĕroarĕ, pra rota m'e-madhe écĕnĕ mbĕ anĕt tĕ dheut qĕ eşt'i-lĕroarĕ, se-pse mb'-at'-anĕ ghéndetĕ vendi m'iñutñĕrĕ.

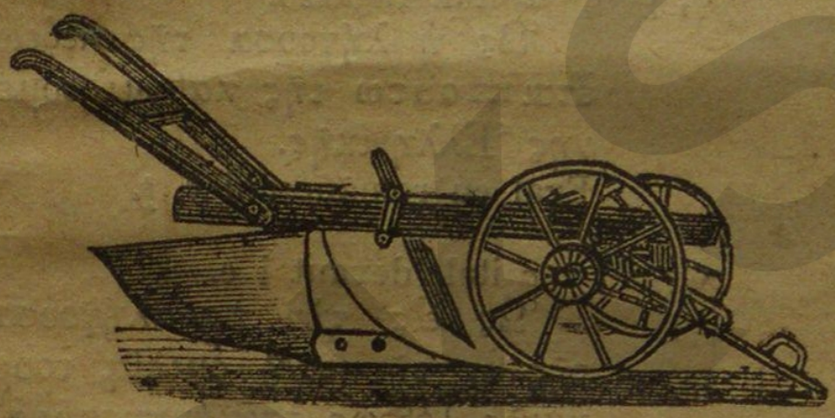

Plugu

L'ALFABET ALBANAIS
ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.
ALFABETUL ALBANEZ

Ṣqip.	Frĕn.	Elin.	Român.	
A, a	a	α	a	
B, b	b	μπ	b	Ὡς τὸ π μετὰ τοῦ μ, καθὼς εἰς τὴν παραλήγουσαν τῆς λέξεως ἄμπελος.
C, c	c	τζ	ç, ţ	*z* ital. ragazzo. Ὡς ἡ λήγουσα τῆς λέξεως ἔτσι=οὕτω τῆς καθομιλουμένης Ἑλληνικῆς. Egal cu românescnl ç, ţ.
Ç, ç	tch	τσ	c	*c* ital. devant i e. Ὡς εἰς τὴν παραλήγουσαν τῆς ἐν τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ τουρκικῆς λέξεως τσοκάν=σφύρα.
D, d	d	ντ	d	Ὡς τὸ τ μετὰ τοῦ ν, καθὼς εἰς τὴν παραλήγουσαν τῆς λέξεως ἔντιμος.
Dh, dh	dh	δ	d	In românesce nu se pronunţă
Ĕ, ĕ	e	ε	e	—
E, e	ĕ		ĕ	*eu, ou, e* muet. Ἀπαράστατος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταξὺ τοῦ α καὶ ε. Egal cu românescul ĕ, ă,
F, f	f	φ	f	—
G, g	g	γ(α)	ga	Dure comme *g* devant *a*. Μεθ' ὅλων τῶν φωνηέντων ὡς τὸ γ μετὰ τοῦ α καὶ ο. Egal cu românescul, ga es. gara.

Gh, gh	gu	γ (ε)	ghe	comme *gu*, dans *guerre*. Μεθ' ὅλων τῶν φωνηέντων ὡς τὸ γ μετὰ τοῦ ε καὶ ι. Egal cu rom. *ghe*, es. *Gheorghe*.
Gc, gç	dj	δζ	ge	*g* ital. *oggi*. Ὡς εἰς τὴν τουρκικὴν λέξιν δσαμί=ἐκκλησία. Egal cu român. *ge* es. *sînge*.
H, h	h	χ	h	Aspiré. Λίαν δασὺ χ μετὰ τοῦ οὐρανίσκου βαθέως προφερόμενον. In român. diferă la pronunţie.
I, i	i	ι	i	—
J, j	yi		j	*j* allem. Ὡς εἰς τὴν λέξιν γιὰ=διὰ τῆς καθομιλουμένης Ἑλληνικῆς. In român. nu se póte pronunţa.
K, k	c,k	κ	k	*s* devant *a*, *o*. Μεθ' ὅλων τῶν φωνηέντων ὡς τὸ κ μετὰ τοῦ α καὶ ο. Egal cu românescul *ka*, *ca*.
L, l	l	λ	l	Μεθ' ὅλων τῶν φωνηέντων ὡς τὸ λ μετὰ τοῦ ε καὶ ι. Egal cu românescul *le*.
Ll, ll	l	λ	l	*l* angl. Μεθ' ὅλων τῶν φωνηέντων ὡς τὸ λ μετὰ τοῦ α καὶ ο. In român. nu se póte pronunţa.
M, m	m	μ	m	—
N, n	n	ν	n	—
Ñ, ñ	gn	νι	gn	*gn* dans le mot *ignorant*. Ὡς τὴν λέξιν νέος προφερομένην εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν μονοσυλλάβως κατὰ συνίζησιν νιός. Egal cu românescul *ne* mui

O, o	o	ο, ω	o	—
P, p	p	π	p	—
Q, q	q	κ	q	*c* devant *ai*. Μεθ' ὅλων τῶν φων ὡς τὸ κ μετὰ τοῦ ε καὶ Egal cu român. *q*, ce se a cuvintele *quintal*, *quitanță*
R, r	r	ρ	r	—
Rr, rr	rr	ρρ	rr	Τραχὺ ὡς δύο ρ.
S, s	s	σ, ς	s	—
Ș, ș	ch		ș	*sci* ital., *sh*, angl., *sch*. a Λίαν παχὺ σ. Egal cu român. *ș*, es. *și*
T, t	t	τ	t	—
Th, th	th	ϑ, θ	tł	In rom. nu se póte prom
U, u	u	ου	u	
Ŭ, ŭ	o	υ		*ü* allem. Ὡς ἡ φωνὴ τοῦ υ, εἰς λέξεις ἄχυρα, πύτυρα διαλέκτους, ἥτις ὑποτίθετ ἦν καὶ τὸ πάλαι. In rom. nu se póte pron
V, v	v	β, 6	v	—
Z, z	z	ζ	z	*s* entre deux voyelles. In român. se aude în cuvi *pânză*, *rînză* egal cu *ʒ*.
Zz, zz	ds	τζ		*z* ital. *zero*. Ἀπαράστατος εἰς τὴν ληνικήν. In rom nu se póte prou
	j			Ὡς παχὺ καὶ τραχὺ ζ. Egal cu românescul *je*

ВКЛ